

SUN'IY INTELLEKTNING AMALIY JIHATLARI: ZAMONAVIY QO'LLANMALAR VA KELAJAKDAGI ISTIQBOLLARI

Boboyev Shavkat To'rayevich
Osiyo texnologiyalar universiteti magistranti

Annotatsiya. Sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining jadal rivojlanishi turli sohalarda qo'llanilishi bilan jamiyatga katta iqtisodiy va ijtimoiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu maqolada AIning amaliy qo'llanmalari, jumladan, sog'liqni saqlash, moliya, sanoat, qishloq xo'jaligi va ta'lim sohalaridagi ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, AI texnologiyalarining qisqa muddatli va uzoq muddatli istiqbollari, shu jumladan, etik muammolar va ish o'rinlariga ta'siri ko'rib chiqiladi.

Kirish

Sun'iy intellekt – bu inson miyasining ishini taqlid qilishga qodir bo'lgan dasturiy va apparat tizimlarining umumiy nomi. AIning asosiy yo'nalishlari orasida mashina o'rganishi (ML), chuqur o'rganish (DL), tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) va kompyuter ko'rish kabilar kiradi.

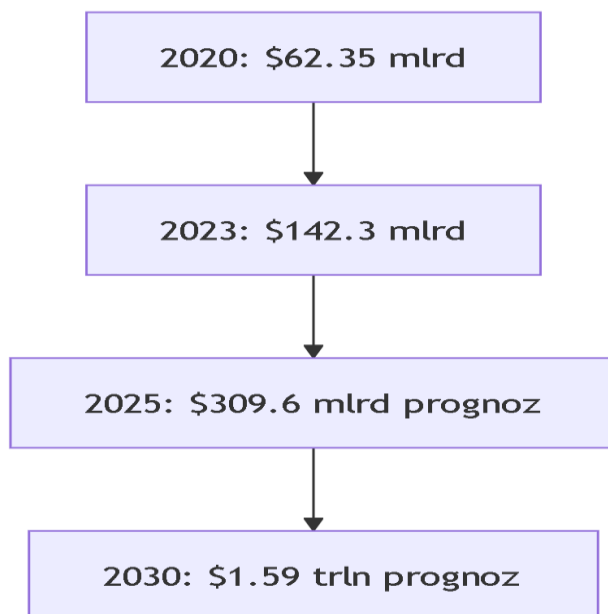
AIning rivojlanish bosqichlari

1950–1980: Dastlabki mantiqiy algoritmlar (masalan, Turing testi)

1990–2010: Mashina o'rganishining paydo bo'lishi (SVM, Random Forest)

2010–hozirga qadar: Chuqur o'rganish inqilobi (GPT-4, AlphaFold, avtonom transport vositalari)

AI bozorining o'sishi (2020-2030)

AI ning amaliy qo'llanmalari:

1. Sog'liqni saqlash

Tashxis qo'yish: IBM Watson va Google DeepMind kasalliklarni aniqlashda ishlatiladi.

Dori ishlab chiqish: AI modellari yangi dori vositalarini tezroq topishga yordam beradi (masalan, COVID-19 uchun dori izlash).

Shaxsiylashtirilgan tibbiyot: Har bir bemor uchun individual davolash rejalari tuzish.

2. Moliya va Bank ishi

Kredit riskini baholash: AI mijozlarning kredit qobiliyatini aniqroq bashorat qiladi.

Fintech ilovalari: Chatbotlar (masalan, Revolut, PayMe) mijozlarga 24/7 yordam ko'rsatadi.

Tranzaksiyalarni monitoring qilish: AI firibgarlikni aniqlashda ishlatiladi.

3. Sanoat va ishlab chiqarish

Robototexnika: Avtomatlashtirilgan robotlar (masalan, Tesla zavodlarida) ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi.

Boshqaruv tizimlari: AI energiya sarfini optimallashtiradi.

4. Qishloq xo'jaligi

AQShda AI asosidagi fermerlik: Dronlar ekinlarni monitoring qiladi, ML modellari hosildorlikni bashorat qiladi.

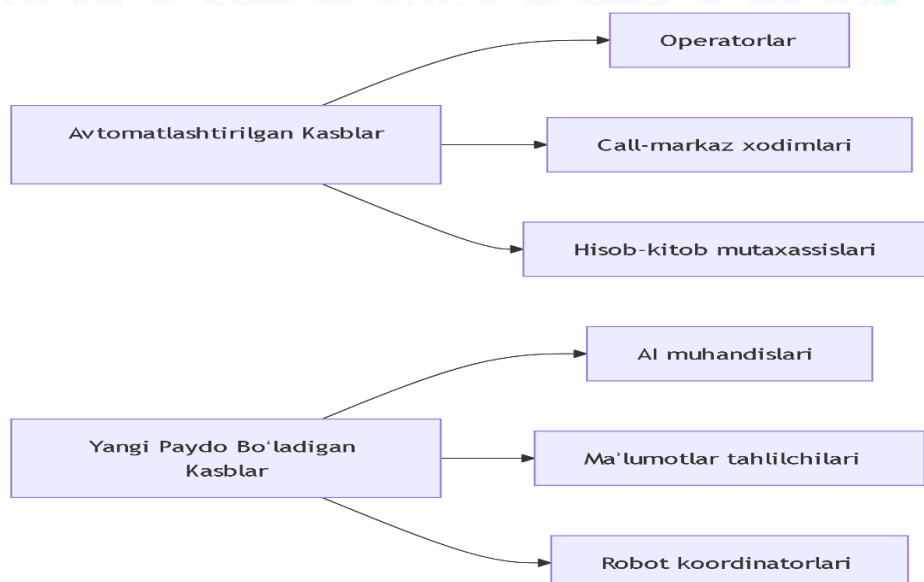
Smart ferma tizimlari: Iqlim o'zgarishiga moslashuvchi AI yechimlari.

5. Ta'lim

Shaxsiylashtirilgan o'quv platformalari: AI har bir talabaning bilim darajasiga mos dasturlar tuzadi.

ChatGPT va ta'lim: Sun'iy intellekt yordamida uy vazifalari bajarish, til o'rganish.

AI ta'sir ko'rsatadigan kasblar

1. Ijobiy ta'sirlar

- Samaradorlikni oshirish – AI inson ishini tezlashtiradi.
- Yangi kasblar yaratish – AI muhandislari, ma'lumotlar tahlilchilari talab qilinadi.
- Tibbiyotdagi yutuqlar – AI yordamida saraton kabi kasalliklarni erta aniqlash mumkin.

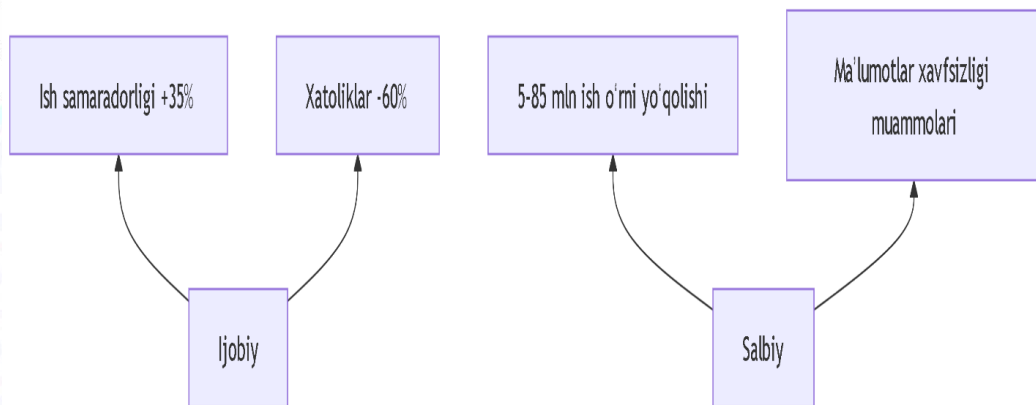
2. Salbiy oqibatlar va etik muammolar

Ishsizlikni keltirib chiqarishi – Ba'zi kasblar avtomatlashtirilishi mumkin.

Xavfsizlik muammolari – AI tizimlari xakerlar hujumiga uchraishi mumkin.

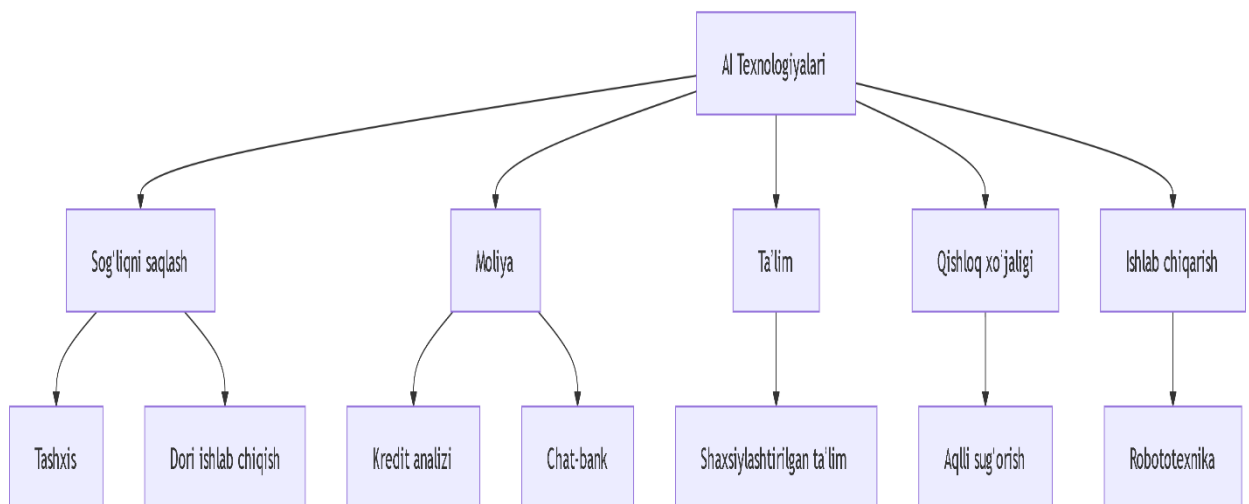
Qarorlar shaffofligi – AI qanday qaror qabul qilganini tushunish qiyin.

AI qo'llashning ijobiy va salbiy ta'sirlari

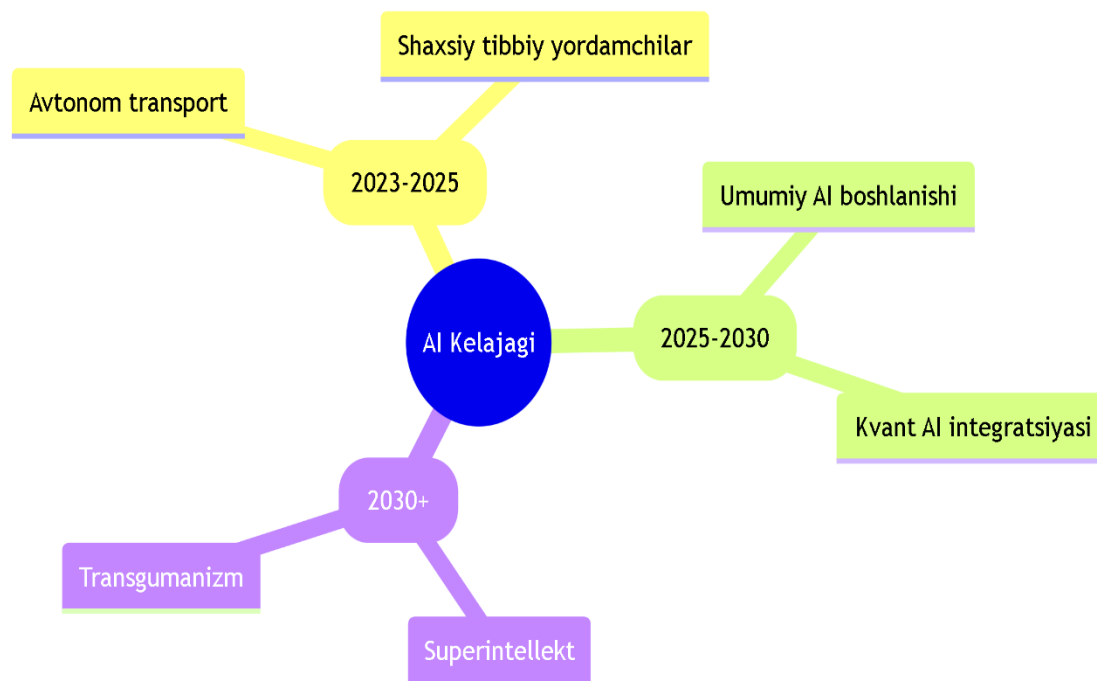
Xulosa

Sun'iy intellekt allaqachon turli sohalarda katta o'zgarishlarni keltirib chiqarmoqda. Kelajakda AI insoniyat uchun yanada foydali bo'lishi uchun uni qanday boshqarish kerakligi haqida jiddiy fikrlash vaqti keldi.

Tavsiyalar

- Qonuniy tartibga solish – AI ishlatilishini nazorat qilish.
 - Malakali kadrlar tayyorlash – AI bilan ishlash bo‘yicha mutaxassislar yetishtirish.
 - Etik me‘yorlarni ishlab chiqish – AI qarorlarining odil bo‘lishini ta‘minlash.
- Sun'iy Intellektning Kelajagi

Adabiyotlar:

1. Russell, S., & Norvig, P. (2021). Artificial Intelligence: A Modern Approach.
2. Tegmark, M. (2017). Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence.
3. McKinsey Global Institute (2023). The State of AI in 2023.
4. Russell, S., & Norvig, P. (2021). Artificial Intelligence: A Modern Approach (4th ed.). Pearson.
5. Géron, A. (2022). Hands-On Machine Learning with Scikit-Learn, Keras, and TensorFlow (3rd ed.). O'Reilly.
6. Tegmark, M. (2017). Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence. Knopf.
7. Abdullayev, A. (2022). "Sun'iy intellekt asosida aqlli shaharlar". TATU nashriyoti.
8. OpenAI Research: openai.com/research